

1. Que és una xarxa social a Internet

En termes generals, una xarxa social és una estructura social integrada per individus (o organitzacions) anomenats “nodes” que estan lligats (connectats) per un o més tipus d'interdependència, anomenat “lligam”, com ara amistat, feina, interessos comuns, professió, parentesc, intercanvis financers, relacions sexuals, creences, coneixements o prestigi.

En l'àmbit d'Internet les xarxes socials són plataformes virtuals que permeten relacionar-se amb persones de qualsevol lloc del món amb la finalitat de compartir continguts, interactuar, crear comunitats sobre interessos similars: treball, amistat, relacions interpersonals, etc. Les comunicacions poden ser diferides (no simultànies) i/o immediates (en temps real).

Les xarxes socials a Internet s'han fet un lloc d'una manera vertiginosa, convertint-se en promissoris negocis per a empreses, artistes, marques, professionals independents i sobretot, en llocs de trobada entre persones.

2. Com funcionen

Per formar part d'una xarxa social el primer pas és crear un perfil personal, és a dir, una mena de fitxa personal amb el nom, l'edat, el país de residència etc.

En xarxes de caire lúdic, com ara Facebook o Tuenti, s'acostumen a proporcionar dades de contacte, gustos, aficions i fins i tot, fotografies personals o filmacions domèstiques. En canvi, en xarxes de caràcter professional es donen a conèixer l'experiència laboral, els interessos professionals per buscar un nou lloc de treball o contrastar experiències amb altres persones del mateix sector.

Les xarxes socials són una extensió de la vida material cap al món virtual, donant la possibilitat quasi instantània de poder comunicar-se amb persones d'arreu del món.

Tal facilitat possibilita la multiplicació de contactes amb gran rapidesa gràcies als anomenats graus de separació:

- 1r grau: Contactes directes. Gent que coneixem fora de la xarxa
- 2n grau: Contactes dels nostres contactes

Mitjançant aquest mètode la possibilitat de mantenir una ampla xarxa de contactes és molt més ràpida i efectiva que al món analògic (fora de línia). Un nou contacte es pot aconseguir amb un sol clic de ratolí.

3. Tipus de xarxes

Es poden distingir dos tipus de xarxes socials:

- **Analògiques o off-line.** Formades per grups de persones relacionades entre sí, i que es desenvolupen sense sistemes electrònics o informàtics connectats a la xarxa.
- **Digitals o on-line.** Originades als medis informàtics i electrònics, que és on es desenvolupen.

Alhora i dins d'aquests hi ha dos grups:

- **Horitzontals.** Dirigides a tot tipus d'usuaris i sense una temàtica definida ni un objectiu concret. Les xarxes d'aquest tipus més conegudes són: Facebook, Orkut, Identi.ca i Twitter.
- **Verticals.** Es basen en un tema i aspiren a reunir un gran nombre d'usuaris entorn aquest tema o objectiu concret. Dins d'aquest grup, poden ser de tipus professional (Viadeo, Xing, LinkedIn), d'oci (Wipley, Minube Dogster, Last.fm i Moterus) o mixtes.

4. Riscos a les xarxes socials

1) Ciberassetjament (Ciberbullying o E-bullying).

Terme anglès que defineix l'ús de les xarxes socials per humiliar, agredir, insultar, amenaçar o desprestigiar companys o persones conegudes d'una edat semblant. A continuació posarem alguns exemples de ciberassetjament per aprendre a identificar-lo:

- **Fotos:**

Exposar i/o manipular fotografies a Internet per humiliar i manipular les "seves víctimes". De vegades, les exposen en webs on es vota la persona més lletja o la més totxa. Altres vegades les utilitzen com a arma per xatejar amb la seva víctima i amenaçar-la que ensenyaran la foto en qüestió si no fa el que li diuen.

- **Suplantació de la personalitat:**

Amb les dades d'una altra persona editen perfils o pàgines web amb comentaris ficticis sobre les seves experiències sexuals, manies o altre comportament per fer-ne burla. Es fan passar per aquesta persona en fòrums i pàgines on escriuen opinions que ofenen altres persones o comentaris violents que provoquen la seva expulsió immediata de la pàgina i que no pugui tornar a accedir-hi.

- **Amenaces:** Se serveixen de missatges o vídeos per amenaçar i insultar la víctima.

- **Atac a la intimitat:**

S'introdueixen dins del correu electrònic per manipular-lo, llegir els missatges i registrar la persona que n'és propietària en pàgines on pot ser víctima de correus brossa o de virus informàtics.

2) Grooming

Terme anglès utilitzat per descriure pràctiques en línia de certs adults per guanyar-se la confiança d'un menor fingint empatia, tendresa, falsa simpatia, etc. Amb unes finalitats fraudulentess i sovint il·legals. Aquest fenomen sovint està relacionat amb l'obtenció d'imatges i vídeos de menors i amb pornografia.

3) Missatges ham (Trolling)

Terme anglès que defineix el comportament d'aquelles persones que escriuen missatges provocadors a la xarxa (correu electrònic, xarxes socials) de manera intencionada i amb la finalitat de trobar polèmica.

4) Griefing

Terme anglès vinculat als jocs en xarxa que serveix per definir el comportament d'aquells que perjudiquen de manera intencionada i sistemàtica un jugador en particular.

Informar sobre la responsabilitat penal, com a menors, que es pot tenir davant d'aquests fets delictius, informant sobre la perillositat d'aquesta conducta, tant per l'autor com per la víctima. Davant d'aquest tipus de conductes donar el missatge que cal informar sempre als pares i posteriorment, si es el cas, denunciar-les.

5. Conclusions

Les xarxes socials no suposen un risc en sí mateixes. Són aquells que les utilitzen i la manera en que les utilitzen els que poden convertir-les en una eina perillosa d'utilitzar.

Tot i que el seu ús s'ha estès de manera espectacular a tot el món, mai no hem d'oblidar que sempre n'hem de fer un ús responsable.

- A. Cal controlar quines persones tenim agregades com a amics i quina informació compartim.
- B. No incorporar contactes indiscriminadament. Un contacte no és un amic. Un amic és una persona que es coneix i en qui es pot confiar, i per aconseguir això, cal quelcom més que un sol clic.
- C. No hi hauríem de dir o posar el que no voldríem que a la vida real conegués molta gent. Un cop que es publica una informació concreta a una xarxa social (arxius, fotografies, comentaris, ...) perdem el control i eliminar-la completament es converteix en una tasca pràcticament impossible.

D. Els pares o tutors haurien de supervisar les activitats que realitzen en aquests menors per poder protegir-los de xarxes criminals.

En definitiva, a les xarxes socials hauríem d'actuar amb la mateixa prudència amb què actuem en el nostre dia a dia i no fer als altres allò que no ens agradaria que ens fessin a nosaltres.